

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД

УДК 342.9 (477)

«ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Шевчук Валерій Андрійович

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ПОДАТКОВОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ**

12.00.07 - адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Запоріжжя – 2013

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у Національному університеті державної податкової служби України Міністерства доходів та зборів України.

Науковий керівник:

доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України **Лукашевич Віталій Григорович**,

Класичний приватний університет, перший проректор;

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, доцент **Берlach Наталія Анатоліївна**,
Національна академія внутрішніх справ, професор кафедри економіко-правових дисциплін;

кандидат юридичних наук, доцент **Меліхова Ольга Юрїївна**,
Запорізький національний університет,
доцент кафедри адміністративного та господарського права.

Захист відбудеться «11» жовтня 2013 року о «10²²» годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 17.051.07 Запорізького національного університету за адресою: 69600, м. Запоріжжя, пр. Леніна, 74, корп. 5, кім. 202-6.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Запорізького національного університету (м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 66-а, корп. 2, кім. 10!).

Автореферат розісланий «09» вересня 2013 року.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

ГІ. С. Лютікои

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В умовах формування демократичної, соціальної та правової держави особливого значення набуває вдосконалення системи правового регулювання управлінської діяльності органів державної влади, (зокрема, це стосується Міністерства доходів та -зборів України та в його складі податкової служби) з метою ефективного виконання поставлених перед ними завдань. Соціально-економічні процеси у світі, зміна пріоритетів у розвитку податкової системи України спонукали вітчизняну юридичну науку до пошуку структурних моделей податкових органів, які базуються на врахуванні нових чинників. Очевидним стало те, що без фундаментальних наукових досліджень теоретичних і прикладних проблем, які виникають у сфері фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання, без урахування концептуальних змін у зазначеній сфері якісний прорив у справі становлення і функціонування податкових органів неможливий.

Але існуюча система законодавства України у сфері фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України не повного мірою задовольняє зростаючі потреби суспільства в забезпеченні ефективного виконання завдань і функцій, поставлених перед службою, тому на порядок денний постають питання про створення ефективного механізму адміністративно-правового регулювання матеріально-технічного забезпечення податкових: органів як невід'ємної передумови створення ефективної податкової системи, реалізації державної податкової політики.

Проблеми визначення правових та організаційних засад діяльності податкової служби України висвітлюються не лише в наукових працях вчених у галузі адміністративного права, а й представників науки управління, фінансового та інших галузей права. Наведені в їхніх працях узагальнення, визначення, погляди на проблему фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання за нових умов, за новою ідеологією розвитку адміністративного права дозволили більш повно і всебічно охарактеризувати сутність та зміст відносин у цьому напрямі, особливо по відношенню до податкових органів, показати їхні особливості, розвиток наукових поглядів на службу, законодавче забезпечення цієї діяльності.

Протягом останніх років вагомий науковий внесок у розв'язання проблем управління, адміністративного, фінансового та податкового права зробили вчені-юристи: В.Б. Авер'янов, Д.М. Бахрах, О.Г. Бережков, Н.А. Берлач, М.В. Бітрук, В.В. Галунько, С.Д. Гусарєв, П.В. Діхтієвський, А.М. Колодій, В.М. Корельський, І.Є. Криницький, М.П. Кучерявенко, В.А. Кучинський, Є.Ю. Красноносое, Т.О. Коломоєць, А.Т. Комзж, О.А. Лукашова, О.Ю. Мелі сова, В.І. Муравйов, В.С. Нерсисянц, В.Я. Малиновський, А.Ю. Олійник, О.Ф. Скакун, Ю.М. Ходика, О.Ю. Ходика, В.Д. Перевалова, Є.В. Овчарова, Д.М. Овсянко, Х.П. Ярмач та ін.

Окремі аспекти фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання як правового явища комплексного характеру вивчали науковці:

О.М. Бандурка, М.В. Гринюк, С.В. Онишко, М.С. Ільницький, М.М. Касьяненко, В.Ф. Коваль, І.С. Козій, О.М. Колодізєв, С.О. Кравченко, О.І. Москаль, І.С. Руколайніна, І.Г. Сокирська, В.М. Тесленко, М.А. Французова та ін.

Проте питання адміністративно-правового регулювання та матеріально-технічного забезпечення податкових органів не отримали достатнього наукового опрацювання, що зумовлює актуальність дослідження в зазначеному напрямку.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація виконана згідно з планом науково-дослідної роботи кафедри управління, адміністративного права і процесу та адміністративної діяльності Національного університету ДПС України на тему: «Адміністративно-правове регулювання матеріально-технічного забезпечення податкової служби України» (номер державної реєстрації 011211001826) та відповідно до вимог Стратегічного плану розвитку Державної податкової служби України на період до 2013 р., а також проекту Модернізації Державної податкової служби України, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 травня 2004 р. № 631.

Мета і задачі дослідження полягають у тому, щоб на основі аналізу вітчизняних і зарубіжних наукових, науково-публіцистичних джерел, чинного вітчизняного та міжнародного законодавства дослідити особливості фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкових органів, а також сформулювати пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства у вказаній сфері та практики його застосування.

Зазначена мета дослідження конкретизується такими основними задачами:

- визначити поняття, сутність та категорійний апарат фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України;
- охарактеризувати генезу розвитку фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкових органів на території України;
- розкрити теоретико-правові засади адміністративно-правового регулювання фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України;
- запропонувати систему та структуру нормативного регулювання фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України;
- визначити адміністративно-правовий статус податкової служби України як суб'єкта фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання;

- розкрити організаційні засади здійснення фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України;
- визначити аспекти відповідальності у сфері фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України;
- надати рекомендації щодо вдосконалення фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України.

Об'єктом дослідження є правовідносини, що виникають у сфері матеріально-технічного забезпечення податкової служби України.

Предметом дослідження є адміністративно-правове регулювання матеріально-технічного забезпечення податкової служби України.

Методи дослідження. Теоретичною і методологічною основою дослідження стали положення історичного методу, за допомогою якого було досліджено генезу фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкових органів на території України (підрозділ 1.2).

Завдяки діалектичному методу пізнання та системному підходу було вивчено суспільні явища та процеси, сутність їх різновидів і форм, теоретичні розробки вітчизняних і зарубіжних учених - юристів з проблем адміністративного, фінансового, податкового права, економіки, а також чинні закони й інші нормативні акти України, норми яких регулюють правовідносини в досліджуваній сфері (підрозділи 1.3, 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2).

За допомогою формально-логічного методу досліджувався теоретико-правовий зміст поняття, сутності фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкових органів, понять та структурних елементів механізму адміністративно-правового регулювання матеріально-технічного забезпечення податкових органів. адміністративно-правового статусу податкової служби як суб'єкта фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання (підрозділи 1.1, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2).

Комплексне використання вказаних загальнонаукових та юридично-галузевих методів забезпечило дослідження особливостей правових та організаційних засад фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкових органів, вирішення теоретичних і практичних завдань, що були поставлені автором дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є першим у вітчизняній науці комплексним дослідженням проблем адміністративно-правового регулювання фінансового та матеріально-технічного забезпечення податкової служби. На основі проведеного дослідження автором сформульовано висновки, рекомендації і пропозиції, що відповідають вимогам наукової новизни, зокрема:

вперше:

- визначено особливості адміністративно-правового регулювання фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України, які обумовлені характером взаємовідносин між суб'єктом та об'єктом такої взаємодії, а також інструментом впливу на останнього;
- сформульовано авторське визначення понять «фінансове забезпечення та матеріально-технічне постачання податкової служби України», «адміністративно-правове регулювання матеріально-технічного забезпечення податкової служби України» як сукупності організаційно-правових засобів та методів, за допомогою яких забезпечується функціонування та розвиток податкової служби;
- окреслено процес фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України як об'єкт адміністративно-правового регулювання;
- запропоновано методологію організації системи фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України на основі застосування принципів системності, єдності дій, підпорядкованості визначеним цілям, ефективності, оптимальності та гласності;

удосконалено:

- понятійний апарат у сфері фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України, зокрема, надано авторське визначення понять «адміністративно-правовий статус податкової служби України як суб'єкта фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання», «адміністративна відповідальність працівників податкової служби України» та ін.;
- нормативно-правове регулювання фінансового та матеріально-технічного забезпечення податкової служби України шляхом внесення змін до чинного законодавства, а також положення про Міністерство доходів та зборів України;
- процес організації та прийняття управлінських рішень у системі фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України за допомогою надання науково обґрунтованих пропозицій;
- засади відповідальності у сфері фінансового та матеріально-технічного забезпечення податкових органів у питаннях чіткого визначення категорій посадових осіб учасників таких правовідносин та введення спеціальної норми стосовно посадових осіб податкової служби;

дістали подальшого розвитку:

- загальні положення адміністративно-правового регулювання фінансового та матеріально-технічного забезпечення податкової служби в частині використання сучасних новацій щодо застосування засобів та методів організаційно-правового характеру, які сприяють підвищенню ефективності функціонування податкової служби України;
- визначення особливостей адміністративно-правового статусу податкової служби України як суб'єкта

фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання залежно від модифікації вертикалі бюджетних відносин;

- систематизація засобів фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України під час зміни підходів до державної податкової політики та формування податкової системи України;

напрями реформування системи фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України через підвищення її ефективності, збалансованості та прозорості, вдосконалення інституційного середовища, забезпечення рівності всіх її територіальних органів, запровадження ефективних моделей організаційно-правового регулювання системи, покращення якості послуг та підвищення їх економічної ефективності, оптимізацію та вдосконалення системи планування, організації та звітування;

- завдання у сфері фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України для забезпечення реалізації стратегічних завдань податкових органів, обґрунтування оптимального рівня фінансового забезпечення з урахуванням вартості та ризиків залучення фінансових ресурсів, безперерйності, раціонального використання обмежених фінансових ресурсів, ефективного контролю за цільовим використанням фінансових ресурсів.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що викладені в дисертації висновки і пропозиції можуть бути використані:

- у наукових дослідженнях - для подальшого опрацювання проблем діяльності контролюючих органів у сфері оподаткування;

- у правотворчості: результати дослідження містять низку пропозицій щодо вдосконалення законодавства і підвищення ефективності практичної діяльності органів виконавчої влади у сфері фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання (акт впровадження Державної податкової служби України від 17 жовтня 2012 року, м. Київ);

- у навчальному процесі - при викладанні навчальних дисциплін, підготовці відповідних підручників, навчальних посібників та під час проведення занять при вивченні навчальних модулів: «Державне управління та державна служба в Україні», «Податкова система і податкова служба в Україні»; «Нормативно-правове регулювання фінансового забезпечення ОДПС України»; «Організація фінансового та матеріально-технічного забезпечення ОДПС України»; «Податкова служба України та шляхи її вдосконалення», «Особливості управління органами податкової міліції» (акт впровадження інституту післядипломної освіти НУДПС України від 19.11.2012 р.).

Результати дисертаційного дослідження знайшли своє відображення також у навчально-методичних матеріалах з адміністративного права, фінансового права, адміністративного процесу, фінансового забезпечення в органах державної податкової служби, матеріально-технічного постачання в ОДПС, основ управління в органах державної податкової служби України.

Апробація результатів дисертації. Основні положення та висновки дисертації були оприлюднені на 4 науково-практичних конференціях, круглих столах, форумах, а саме: «Фінансове право у ХХІ сторіччі: здобутки та перспективи» (м. Ірпінь, 04-07 жовтня 2011 р.), «Напрями удосконалення протидії правопорушенням у сфері господарської діяльності» (м. Ірпінь, 02-03 грудня 2011 р.), «Сучасні держава і право: теорія та практика» (м. Ірпінь, 07 грудня 2012 р.), «Реформування податкової системи України відповідно до Європейських стандартів» (м. Ірпінь, 30 листопада 2012 р.).

Публікації. Основні положення та результати дисертації відображено в 7 наукових статтях, опублікованих у виданнях, що визначені як фахові з юридичних дисциплін, у 4 тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, які містять 8 підрозділів, висновків, додатків і списку використаних джерел. Загальний обсяг дисертації становить 269 сторінок. Список використаних джерел налічує 371 найменування і займає 40 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми дисертації, визначено її зв'язок із науковими планами та програмами, мету й завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів. Також наведені дані про особистий внесок здобувача, апробацію результатів дисертації та публікації.

Розділ 1 «Теоретичні засади організації фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 1.1 «Поняття та сутність фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України» проаналізовано сучасну податкову систему України, яка знаходиться в процесі трансформування і реформування. Досліджено сутність фінансової складової матеріально-технічного забезпечення контролюючих органів у сфері оподаткування, її матеріальну основу, форми і методи створення і використання фінансових ресурсів.

З позиції саме матеріального змісту оцінено визначення поняття фінансів як сукупності відносин, що знаходять своє конкретне вираження у фінансових ресурсах. Також визначено різні рівні дослідження, форм прояву сутності фінансів, їх змісту; подана різнобічна характеристика надзвичайно складного явища - фінансів. Саме таке розуміння, на думку автора, є найбільш продуктивним методологічним ключем до дослідження і внутрішнього змісту, і суспільного призначення фінансів.

У дисертації підкреслено що на всіх етапах управління податкова служба України реалізує заходи щодо її

нормативно-правового, інформаційного, наукового, а також фінансового та матеріально-технічного забезпечення. Податкова служба України є системою, на вході до якої знаходяться фінансові, матеріально-технічні, інформаційні та людські ресурси, а на виході - суспільно значущі результати у вигляді соціального ефекту - забезпечення проведення єдиної державної податкової політики.

Автором розкрито класифікацію ресурсів, що використовуються податковою службою України, за декількома видами залежно від їх ролі, матеріального уявлення і особливостей впливу на процес функціонування, при цьому кожний із видів ресурсів додатково поділяється на підвиди: по-перше, фінансові ресурси, які представляють собою сукупність усіх цільових фондів грошових коштів податкової служби України, необхідних для їх функціонування; надходження грошових коштів (централізованих та децентралізованих) і здійснювані виплати; по-друге, матеріальні ресурси, які поділяються на ті, що забезпечують: а) господарську структуру; б) територію; в) будівлі; г) соціальні структури; д) меблі, інвентар, будматеріали, канцтовари, пальне, запчастини; по-третє, технічні ресурси; а) комп'ютери та інша оргтехніка; б) охорона тощо.

У підрозділі 1.2. «Гене́за фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкових органів на землях України» на підставі аналізу історичного досвіду розкрито етапи створення системи оподаткування як важливого соціального інституту та проблеми не лише збору податків, а й раціонального їх використання.

Висвітлено передумови фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання органів, що здійснювали фіскальну політику, а також його планування.

На підставі аналізу процесів генезису та еволюції посадових осіб державних апаратів, які здійснювали податкові функції на українських землях з найдавніших часів до сучасного періоду, в роботі зроблено висновок про те, що вони відбувалися відповідно до загальносвітової хронології розвитку людської цивілізації, а саме: I - Руська доба (XI - XIII ст. ст.); II - Литовсько-польська доба (XIII - XVI ст. ст.); III - Російсько-австрійська доба (XVI - XX ст. ст.); IV — Радянська доба (1917 - 1991 рр.); V - Сучасна доба (1991 - 2012 рр.).

У підрозділі 1.3 «Теоретико-правові засади адміністративно-правового регулювання фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України» досліджені питання вдосконалення адміністративно-правового регулювання діяльності податкових органів. Для кращого розуміння змісту адміністративно-правового регулювання матеріально-технічного забезпечення податкової служби в дисертації розкрито поняття та сутність низки категорій, зокрема таких, як: «регулювання», «правове регулювання», «адміністративно-правове регулювання».

Адміністративно-правове регулювання матеріально-технічного постачання податкової служби в якості різновиду управлінської діяльності органів державної влади визначається як механізм імперативно-нормативного упорядкування організації та діяльності суб'єктів управління та формування стійкого правового порядку їх функціонування. Воно перебуває під прямим впливом процесів, які відбуваються в суспільстві, і, насамперед, у податковій системі, що неминуче позначається на змісті адміністративного права та характері адміністративно-правового регулювання.

На основі аналізу значної кількості наукових, нормативних та публіцистичних джерел в дисертації сформовано власне бачення адміністративно-правового регулювання матеріально-технічного постачання податкової служби, під яким пропонується розуміти сукупність організаційно-правових засобів та методів, за допомогою яких забезпечуються функціонування та розвиток діяльності цих органів у сфері забезпечення реалізації єдиної державної податкової політики, а також державної політики у сфері контролю за виробництвом та обігом спирту, алкогольних напоїв і тютюнових виробів, здійснення міжгалузевої координації в цій сфері. Також вказано, що адміністративно-правове регулювання матеріально-технічного забезпечення податкової служби є складною системою взаємопов'язаних елементів, які представлені суб'єктами адміністративно-правового регулювання, об'єктом такого регулювання, відносинами, заходами адміністративно-правового та організаційного характеру.

Розділ 2 «Адміністративно-правове регулювання фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 2.1 «Податкова служба як суб'єкт фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання України» визначено, що в умовах трансформації податкової системи України актуальним напрямком наукових досліджень є розробка теоретико-правових аспектів адміністративно-правового механізму фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України, яка є складовою системи органів виконавчої влади, зокрема Міністерства доходів та зборів України.

У роботі визначені структурні елементи механізму адміністративно-правового регулювання фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України: а) адміністративно-правові норми та норми інших галузей права, що регулюють фінансове забезпечення та матеріально-технічне постачання податкової служби України; б) адміністративно-правові відносини, що складаються в процесі фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України; в) акти реалізації, що виражаються у втіленні приписів норм адміністративного права в процесі фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України.

На основі аналізу нормативно-правових актів як складової механізму адміністративно-правового регулювання фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України, з урахуванням їх ієрархії за юридичною силою в дисертації пропонується класифікація за такими рівнями: 1) конституційний; 2) законодавчий, 3) підзаконний (акти міністерств та відомств); 4) відомчий рівень, який представлений нормативно-правовими актами

Міністерства доходів та зборів України, норми яких регулюють горизонтальні відносини у сфері фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України.

У підрозділі 2.2 «*Нормативно-правове регулювання фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України*» розкрито поняття правового статусу. Саме воно є концентрованим виразом тієї сутності та характеристики, що визначає податкову службу України як складову частину органу державного регулювання та сприяє відмежуванню її від інших органів під час реалізації державою управлінських функцій у сфері державної податкової політики, а також державної політики у сфері контролю за виробництвом та обігом спирту, алкогольних напоїв і тютюнових виробів, здійснення міжгалузевої координації в цій сфері.

У дисертації запропоновано поняття адміністративно-правового статусу податкової служби України як закріпленої нормами адміністративного права системи юридично значимих рис податкової служби України, що характеризує її як суб'єкта державно-владних повноважень, реалізація яких забезпечує виконання покладених на цей орган завдань і функцій державного управління у сфері податкової політики, а також державної політики у сфері контролю за виробництвом та обігом спирту, алкогольних напоїв і тютюнових виробів, здійснення міжгалузевої координації в цій сфері. Визначені ознаки адміністративно-правового статусу податкової служби України: а) нормативна визначеність; б) наявність структурної будови - сукупності взаємопов'язаних елементів адміністративно-правового статусу; в) спрямованість служби на забезпечення виконання завдань і функцій у сфері державної податкової політики; г) визначення місця та призначення податкової служби України в системі органів державного управління; д) наявність такого важливого елементу, як фінансове забезпечення та матеріально-технічне постачання.

У підрозділі 2.3 «*Організаційні засади фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України*» підкреслюється, що основу організаційних засад фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України складають його об'єкти, предмет, суб'єкти, методи, принципи та технологія планування, організації та контролю.

Організація фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України - це діяльність, яка здійснюється в межах фінансової системи держави у всіх її проявах та є формою участі в розподілі грошових коштів шляхом отримання фінансових ресурсів із метою наділення податкової служби України відповідними матеріально-технічними ресурсами.

Отже, під організацією контролю за фінансовим забезпеченням та матеріально-технічним постачанням податкової служби України, на думку автора, слід розуміти сукупність заходів, спрямованих на перевірку обґрунтованості кожної статті кошторису, а також установлення дотримання органами податкової служби України затверджених обсягів асигнувань і з'ясування причин їх відхилення з метою перевірки законності, доцільності та ефективності використання бюджетних коштів. Організаційними засадами фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання є сукупність елементів, спрямованих на планування, організацію, перевірку законності, доцільності та ефективності використання бюджетних коштів, з яких фінансується діяльність податкової служби України.

Розділ 3 «Удосконалення організації та правового регулювання фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України» складається з двох підрозділів.

У підрозділі 3.2 «*Відповідальність у сфері фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України*» обґрунтовуються особливості тлумачення поняття відповідальності та в процесі порівняльного аналізу визначається місце матеріальної, майнової, дисциплінарної, адміністративної та кримінальної відповідальності у системі фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України.

Це надало можливість автору зробити висновок про те, що відповідальність у сфері фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України складається з різних видів юридичної відповідальності. Вона не може повною мірою розглядатись як відповідальність посадових осіб податкової служби, що обґрунтовується тим, що ці органи можуть вступати також у договірні відносини та нести самостійну юридичну відповідальність.

Автором у роботі запропоновані додаткові статті, які визначають відповідальність працівників податкової служби України. Встановлення юридичної відповідальності за порушення посадовою особою податкової служби України своїх службових обов'язків дозволяє виявити рівень урегульованості та охорони визначеного в законодавстві порядку діяльності посадових осіб податкової служби України у сфері фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання; окреслити прогалини в адміністративно-правовій регламентації діяльності зазначених суб'єктів, і це є необхідною передумовою забезпечення та ефективної діяльності податкової служби України.

У підрозділі 3.2 «*Шляхи вдосконалення фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України*» визначено критерії належного фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби як складової підвищення ефективності реалізації державою податкової політики.

На думку автора, напрямами реформування системи фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України має бути підвищення ефективності, збалансованості такої системи; підвищення рівня її прозорості та підзвітності перед населенням; удосконалення інституційного середовища, сприятливого для активізації діяльності податкової служби України; забезпечення рівності всіх її територіальних органів; поетапне глибоке зниження «паперової праці» в умовах збалансованого забезпечення інформаційними ресурсами; запровадження ефективних моделей організаційно-правового регулювання такої системи; спрощення системи податкових органів та податкової системи; покращення якості послуг та підвищення їх економічної ефективності; розроблення чітких,

предметних, обмежених у часі та просторі фінансових інструментів ресурсозбереження та раціонального їх використання, стимулювання ефективної діяльності; оптимізація та вдосконалення системи планування, організації та звітування; формування відповідального ставлення працівників органів податкової служби України до цільового використання бюджетних коштів; стимулювання працівників податкової служби України до виконання функцій та виконання поставлених завдань найкращим способом в умовах раціонального використання таких ресурсів; підвищення відповідальності за нецільове використання фінансових та матеріально-технічних ресурсів, а також за правопорушення в зазначеній сфері.

Впровадження та реалізація політики фінансового забезпечення податкової служби України в контексті системного підходу дозволить створити відповідне фінансове забезпечення та вплинути на його вартість, зміцнити її матеріально-технічний стан, підвищить відповідальність керівників функціональних економічних і технічних служб за виконання контрольних функцій.

Подальший розвиток системи фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання має ґрунтуватися не на простому нарощуванні видатків, а на підвищенні їх ефективності з метою забезпечення належної якості податкових послуг та можливостей швидкого доступу населення до їх отримання. Саме тому майбутні реформи мають стосуватися державного механізму) розподілу ресурсів та загального управління податковою сферою.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення й нове вирішення наукового завдання, що полягає в дослідженні особливостей фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкових органів та формулюванні на цій основі пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства у вказаній сфері та практики його застосування. Найбільш важливими є такі:

1. Встановлено, що під фінансовим забезпеченням податкової служби України слід розуміти систему взаємопов'язаних безперервних процесів забезпечення залучення та використання фінансових ресурсів, сформовану на основі визначення особливостей державного управління діяльністю податкової служби України з використанням відповідних принципів, методів, інструментів та форм забезпечення реалізації державної податкової політики в межах, визначених законодавством.
2. Обґрунтовано, що процеси генезису та еволюції фінансового забезпечення та матеріально-технічного забезпечення осіб та органів, які виконували податкові функції на території України, дають змогу виділити такі періоди: I - Руска доба (XI - XIII ст. ст.); II - Литовсько-польська доба (XIII - XVI ст. ст.); III - Російсько-австрійська доба (XVI - XX ст. ст.); IV - Радянська доба (1917 - 1991 рр.); V - Сучасна доба (1991 - 2012 рр.).
3. Під державним регулюванням фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України запропоновано розуміти цілеспрямовану організуючу діяльність органів державної влади, яка реалізується за допомогою специфічних, лише їй притаманних організаційно-правових методів, які держава застосовує в зазначеній сфері.

Тобто державне регулювання фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання є процесом цілеспрямованого впливу на суспільні відносини у сфері діяльності податкової служби України, які співпадають за своїм призначенням, метою та загальними функціями, але відрізняються кількістю та характером використовуваних засобів та методів, тобто ступенем імперативності впливу на суспільні відносини в цій сфері, які зумовлені саме специфікою діяльності податкової служби України як керованого об'єкта.

4. Обґрунтовано, що адміністративно-правове регулювання фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України - це сукупність організаційно-правових засобів та методів, за допомогою яких забезпечуються функціонування та розвиток діяльності податкової служби України у сфері забезпечення реалізації єдиної державної податкової політики, а також державної політики у сфері контролю за виробництвом та обігом спирту, алкогольних напоїв і тютюнових виробів, здійснення міжгалузевої координації в цій сфері.

Адміністративно-правове регулювання фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України є складною системою взаємопов'язаних елементів, які представлені суб'єктами адміністративно-правового регулювання, об'єктом адміністративно-правового регулювання, відносинами, заходами адміністративно-правового та організаційного характеру.

5. Встановлено, що специфіку фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України визначають взаємопов'язані відносини різного роду, як-то: управлінські, фінансові, бюджетні, адміністративні, господарські та цивільні правовідносини, які регулюються нормативно-правовими актами імперативного характеру, встановлюються компетентними органами і забезпечуються при їх застосуванні примусовою силою держави.

6. Доведено, що під нормативно-правовим актом, який регламентує фінансове забезпечення та матеріально-технічне постачання податкової служби України, слід розуміти акт нормативно-правового характеру, норми якого встановлюють обов'язкові правила необхідних або можливих дій податкової служби України як суб'єкта державного управління у сфері фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання, що здійснюється з бюджету України, які розраховані на неодноразове застосування і носять типовий, модельний характер у зазначеній сфері.

Акти нормативно-правового регулювання фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України є системою суворо визначеного чинного законодавства, яка включає в себе не тільки норми, що

регулюють правовідносини по горизонталі, але й правіша, засновані на вертикальних відносинах влади-підпорядкування. 7. Обґрунтовано, що під адміністративно-правовим статусом податкової служби України слід розуміти закріплену нормами адміністративного права систему юридично значимих рис податкової служби України, що характеризує її як суб'єкта державно-владних повноважень, реалізація яких забезпечує виконання покладених на цей орган завдань і функцій державного управління у сфері податкової політики, а також державної політики у сфері контролю за виробництвом та обігом спирту, алкогольних напоїв і тютюнових виробів, здійснення міжгалузевої координації в цій сфері.

Адміністративно-правовий статус податкової служби України характеризується такими ознаками: а) нормативна визначеність; б) наявність структурної будови - сукупності взаємопов'язаних елементів адміністративно- правового статусу; в) спрямованість служби на забезпечення виконання завдань і функцій у сфері державної податкової політики; г) визначення місця та призначення податкової служби України в системі органів державного управління; д) наявність такого важливого елементу, як фінансове забезпечення та матеріально-технічне постачання.

8. Доведено, що організація фінансового забезпечення та матеріально- технічного постачання податкової служби України - це діяльність, яка здійснюється в межах фінансової системи держави у всіх її проявах та є формою участі в розподілі грошових коштів шляхом отримання фінансових ресурсів із метою наділення податкової служби України відповідними матеріально-технічними ресурсами. Організаційними засадами фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання є сукупність елементів, спрямованих на планування, організацію, перевірку законності, доцільності.

9. Встановлено, що під адміністративною відповідальністю посадових осіб податкової служби України у сфері фінансового забезпечення та матеріально- технічного постачання слід розуміти застосування до них адміністративних стягнень, що тягнуть за собою обтяжливі наслідки майнового, морального, особистого чи іншого характеру, на підставах і в порядку, встановлених нормами адміністративного права за правопорушення в зазначеній сфері.

10. З метою усунення прогалин та уникнення колізій у правовому регулюванні питань, пов'язаних із фінансовим забезпеченням та матеріально- технічним постачанням податкової служби України, запропоновано внесення таких змін:

- ст. 14 КУпАП доповнити підпунктом із визначенням поняття:

«Посадовою особою є категорія керівників та службових осіб державних органів та підприємств, установ, організацій різних форм власності, які постійно або тимчасово, за призначенням, вибором чи в іншому встановленому порядку займають передбачені посади і при цьому наділені організаційно- розпорядчими та адміністративно-господарськими повноваженнями»;

- до ст. 184¹ КУпАП внести п. 2, викладений у такій редакції:

«2. Ті самі дії, вчинені повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення за порушення, передбачені частішою першою цією статтю, тягнуть за собою накладення штрафу від двохсот до п'ятисот неоподаткованих мінімумів доходів громадян»;

- внести до Положення про Міністерство доходів та зборів України додаткової статті «Відповідальність працівників податкової служби України», викладеної в такій редакції:

«Посадові особи податкової служби України, винні у порушенні податкового законодавства, неналежному виконанні службових обов'язків, порушенні норм законодавства, несуть дисциплінарну, цивільну, адміністративну або кримінальну відповідальність згідно з чинним законодавством»;

- прийняти постанову КМУ «Про фінансове забезпечення та матеріально-технічне постачання Міністерства доходів та зборів України» з обов'язковим включенням таких статей:

Стаття 1 «Визначення основних термінів» у такій редакції:

«Фінансове забезпечення та матеріально-технічне постачання податкової служби України є системою взаємопов'язаних безперервних процесів забезпечення, залучення та використання фінансових та матеріально-технічних ресурсів, сформованою на основі визначення особливостей державного управління діяльністю податкової служби України з використанням відповідних принципів, методів, інструментів та форм забезпечення реалізації державної податкової політики в межах, визначених законодавством.

До матеріально-технічного постачання належать матеріальні (капітальні споруди, автомобілі, оргтехніка, засоби зв'язку та інші) та нематеріальні активи (об'єкти інтелектуальної власності)»;

Стаття 2 «Напрями реформування системи фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України», у такій редакції запропонувати положення, які ґрунтуються на сучасних вимогах до податкової служби;

Стаття 3 «Принципи фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України» в такій редакції:

«Фінансове забезпечення та матеріально-технічне постачання податкової служби України здійснюється на принципах системності, єдності дій, підпорядкованості визначеним цілям, ефективності, оптимальності, гласності».

Крім того, запропоновано авторські редакції статей: ст. 4 «Законодавство у сфері фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України»; ст. 5 «Фінансове забезпечення податкової служби України»; ст. 6 «Завдання у сфері фінансового забезпечення та матеріально- технічного постачання податкової служби України»; ст. 7 «Повноваження органів податкової служби України у сфері фінансового забезпечення та матеріально-

технічного постачання»; ст. 8 «Взаємодія органів податкової служби України у сфері фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання»; ст. 9 «Посадові особи податкової служби України у сфері фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України»; ст. 10 «Відповідальність у сфері фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби України».

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ АВТОРОМ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Шевчук В.А. Сутність процесу фінансового забезпечення Збройних Сил України / В.А. Шевчук // Право і управління. - 2011. - № 3. - С. 362-368. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/t-journals/prtup/2011_3pdf/11svazcu.pdf.
2. Шевчук В.А. Правові основи фінансування витрат на національну оборону і забезпечення безпеки держави / В.А. Шевчук // Вісник академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України - 20(1. - № 4 (4)). - С. 114-119.
3. Шевчук В.А. Теоретико-правові засади дослідження адміністративно- правового регулювання фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання державної податкової служби України / В.А. Шевчук // Теорія і практика інтелектуальної власності. - 2012. - № 5. - С. 62-67.
4. Шевчук В.А. Адміністративно-правовий статус державної податкової служби України як суб'єкта фінансового забезпечення та матеріально- технічного постачання / В.А. Шевчук // Наука і правоохорона. - 2012. - № 3 (17).-С. 90-96.
5. Шевчук В.А. Окремі аспекти організації фінансового та матеріально- технічного забезпечення органів Державної податкової служби України / В.А. Шевчук // Часопис Київського університету права. - 2012. - № 3. - С. 172— 176.
6. Шевчук В.А. Шляхи вдосконалення матеріально-технічного постачання Державної податкової служби України. / В.А. Шевчук // Науковий вісник Національного університету ДПС України. - 2012. - № 3(58). - С. 180— 185.
7. Шевчук В.А. Определение сущности правового регулирования ресурсного обеспечения Государственной налоговой службы Украины / В.А. Шевчук // Вестник Костромского государственного университета им. Н.А. Некрасова. - 2012. - № 6. - С. 276-280.
8. Шевчук В.А. Правове регулювання фінансового забезпечення Збройних Сил України як фактор зміцнення військової безпеки держави / В.А. Шевчук // Фінансове право у ХХІ сторіччі: здобутки та перспективи : збірник наукових праць за матеріалами міжнародної науково-практичної конференції, (м. Ірпін, 04-07 жовтня 2011 р.). - К. : Алерта, 2011. - С. 137-140.
9. Шевчук В.А. Податкова міліція України як суб'єкт захисту економічних інтересів держави / В.А. Шевчук // Напрями удосконалення протидії правопорушенням у сфері господарської діяльності: збірник наукових праць за матеріалами міжнародної науково-практичної конференції, (м. Ірпін, 2-3 грудня 2011 р.). - К.: Алерта, 2011. - С. 87-90.
10. Шевчук В.А. Місце фінансового забезпечення та матеріального постачання в системі вдосконалення державного регулювання органів ДПС України / В.А. Шевчук // Реформування податкової системи України відповідно до Європейських стандартів : матеріали IV науково-практичної конференції. - (м. Ірпін, 30 листопада 2012 р.).- Ірпін, 2012. -С. 442-444.
11. Шевчук В. А. Окремі аспекти вдосконалення фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання ДПС України / В.А. Шевчук // Сучасні держава і право: теорія і практика : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, (м. Ірпін, 07 грудня 2012 р.). - Ірпін, 2012. - С.117-118.

АНОТАЦІЇ

Шевчук В.А. Адміністративно-правове регулювання матеріально- технічного забезпечення податкової служби України. - Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 - адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. - Запорізький національний університет, Запоріжжя, 2013.

У дисертації визначено поняття та особливості адміністративно-правового регулювання фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання податкової служби у складі Міністерства доходів та зборів України, які за допомогою комплексу адміністративно-правових засобів та інших правових явищ разом становлять механізм адміністративно-правового регулювання на цілеспрямовану систему матеріально-технічного забезпечення і дають змогу більш ефективно та раціонально забезпечити діяльність податкової служби. Розглянуто мету, принципи, суб'єкти, об'єкт і предмет адміністративно- правового регулювання матеріально-технічного забезпечення податкової служби, детально проаналізовано його механізм у взаємозв'язку елементів останнього.

Особливу увагу приділено проблемам адміністративно-правового регулювання матеріально-технічного забезпечення податкової служби, усуненню прогалин та уникненню колізій у правовому регулюванні питань, пов'язаних із фінансовим та матеріально-технічним забезпеченням податкової служби.

На підставі визначення напрямів удосконалення адміністративно-правових норм, які регулюють матеріально-технічне забезпечення податкової служби України, запропоновано зміни та доповнення до чинного законодавства в

досліджуваній сфері.

Ключові слова: адміністративно-правове регулювання, система фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання, фінансове забезпечення та матеріально-технічне постачання податкової служби, фінансові та матеріально-технічні ресурси, шляхи вдосконалення.

Шевчук В.А. Адміністративно-правове регулювання матеріально-технічного забезпечення податкової служби України. - Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 - административное право и процесс; финансовое право; информационное право. - Запорожский национальный университет, Запорожье, 2013.

В диссертации определены понятие и особенности административно-правового регулирования финансового и материально-технического обеспечения налоговой службы в составе Министерства доходов и сборов Украины, которые с помощью комплекса административно-правовых средств и других правовых явлений вместе составляют механизм административно-правового регулирования на целенаправленную систему материально-технического обеспечения и дают возможность более эффективно и рационально обеспечить деятельность налоговой службы. Рассмотрены цель, принципы, субъекты, объект и предмет административно-правового регулирования материально-технического обеспечения налоговой службы, детально проанализирован его механизм во взаимосвязи элементов последнего.

Также раскрыта классификация ресурсов, используемых налоговой службой Украины, которая предусматривает несколько их видов в зависимости от роли, материального представления и особенностей влияния на процесс функционирования налоговой службы. При этом каждый вид ресурсов дополнительно делится на подвиды.

Показано, что с специфику финансового и материально-технического обеспечения налоговой службы Украины определяют взаимосвязанные отношения разного рода, такие как: управленческие, финансовые, бюджетные, административные, хозяйственные и гражданские правоотношения, которые регулируются нормативно-правовыми актами императивного характера, устанавливаются компетентными органами и обеспечиваются при их применении принудительной силой государства.

В работе предложено авторское определение понятий «финансовое и материально-техническое обеспечение налоговой службы Украины», «административно-правовое регулирование материально-технического обеспечения налоговой службы Украины», а процесс финансового и материально-технического обеспечения налоговой службы Украины рассмотрен как объект административно-правового регулирования.

Особое внимание уделено проблемам административно-правового регулирования материально-технического обеспечения налоговой службы, устранению неточностей и избеганию коллизий в правовом регулировании вопросов, связанных с финансовым и материально-техническим обеспечением налоговой службы.

На основе определения направлений усовершенствования административно-правовых норм, которые регулируют материально-техническое обеспечение налоговой службы Украины, предложены изменения и дополнения к действующему законодательству в исследуемой сфере.

Ключевые слова: административно-правовое регулирование, система финансового и материально-техничного обеспечения фінансове и матеріально-технічне забезпечення податкової служби, фінансові та матеріально-технічні ресурси, шляхи вдосконалення.

Shevchuk V.A. Administrative and legal regulation for material and technical support in Tax Service of Ukraine. - Manuscript.

Dissertation on the obtaining of scientific degree of Candidate of Laws by specialty 12.00.07 - administrative law and process; financial law; informational law.-Zaporizhzhia National University, Ukraine, Zaporizhzhia, 2013.

In the thesis are defined the concepts and peculiarities of administrative and legal regulation for material and technical supply in the Ministry of incomes and revenues, that make the mechanism of administrative and legal regulation for using complex administrative law and other legal phenomena together constitute a mechanism of administrative regulation system that focused on logistics support and enable a more efficient and secure tax service activities. In the thesis are considered the purpose, principles, subjects, objects and purpose of the administrative and legal regulation of material and technical support in Tax Sendee, the mechanism of correlation of elements in regulation is analyzed.

Particular attention is paid to the problems of administrative and legal regulation for material and technical support in Tax Service, elimination the gaps and avoiding collisions in the legal regulation of issues that related to financial and material and technical support in Tax Service.

In accordance with directions of improvement of administrative and legal norms that regulate material and technical support in Tax Service of Ukraine, are proposed variations and amendments to the current legislation in the examined area.

Key words: administrative and legal regulation, system of financial support and material and technical support, financial support and material and technical support in Tax Service of Ukraine, financial and material resources, ways to improve.